

הסעות וליווי

על פי חוק הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות, ילדים עם מוגבלות, דהיינו ילדים בגיל 3 עד 21 שמחמת ליקוי בכושרם הגופני, השכלי, הנפשי או ההתנהגותי אינם מסוגלים לנסוע בכוחות עצמם ונזקקים להסעה זכאים להסעה ברכב בטיחותי מביתם למסגרת החינוכית ובחזרה.

לפי תקנות הסעה בטיחותית לילדים נכים) כללים ומבחנים לזכאות להסעה וליווי, (ילד עם אוטיזם שועדת השמה קבעה כי הוא זכאי לחינוך מיוחד, זכאי לליווי של מבוגר נוסף, מלבד הנהג.

• מי זכאי להסעה בטיחותית?

1. כל ילד עם מוגבלות, כלומר אדם בגיל שלוש עד עשרים ואחת שמחמת ליקוי בכושרו הגופני, השכלי, הנפשי או ההתנהגותי אינו מסוגל לנסוע בכוחות עצמו ונזקק להסעה.
2. פעוטות מגיל שישה חודשים עד שלוש שנים, שמשתלמת בעדו גמלת ילד נכה.

• פעוטות עם אוטיזם במעון יום שיקומי

תקנות הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות (כללים להסעה וליווי של פעוטות למעון יום שיקומי וממנו), מסדירות לראשונה את תחום ההסעה הבטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות למעון יום שיקומי וממנו, וקובעות כללים המתייחסים לבטיחות בהסעה, תפקיד המלווה והנהג, חובת ההכשרה שלהם, העסקת המלווה ע"י הרשות ולא ע"י חברת ההסעות, הסדרת ממונה מטעם הרשות המקומית אשר יהיה אחראי מטעם הרשות המקומית על ההסעה והליווי, מספר גג לתלמידים ברכב, איסור על הסעה מעורבת עם ילדים מעל גיל 6 ועוד.

תלמידים עם אוטיזם בחינוך המיוחד

1. ועדת ההשמה וועדת השיבוץ (בכפוף לאישורי ועדת ההסעות המחוזית) ברשות המקומית, היא זו שקובעת את הזכאות להסעה בטיחותית, בהתאם לחזור מנכ"ל משרד החינוך.
2. שימו לב, תלמידים עם אוטיזם הלומדים במערכת החינוך המיוחד, זכאים להסעה גם ללא ועדת השמה, ובתנאי שקיום הלקות אצל התלמיד אושר על ידי אנשי המקצוע הרלוונטיים, בהתאם למפורט בתקנות החינוך המיוחד.
3. תלמידים עם אוטיזם הלומדים במערכת החינוך המיוחד, החל מכיתות הגן של גילאי 3 ועד גיל 21, זכאים להסעה מאורגנת מיוחדת, ללא קשר למרחק.
4. שימו-לב, למרות האמור בסעיף 3 לעיל, הסעת תלמיד בחינוך המיוחד לגן ילדים הנמצא במרחק העולה על 25 ק"מ או הסעת תלמיד בחינוך המיוחד לבית ספר במרחק העולה על 35 ק"מ, טעונה אישור של ועדת השיבוץ.

• תלמידים עם אוטיזם המשולבים במערכת החינוך הרגיל

הסעת תלמיד שעבר ועדת שילוב, תאושר על סמך ועדת השילוב.

• על מי חלה האחריות לארגון ההסעות והליווי?

החוק קובע כי האחריות לארגון ההסעות וכן למימון חלה על הרשות המקומית, אשר בתחום שיפוטה גר הילד. ראוי לציין, כי הזכות להסעה חלה לכל אורך שנת הלימודים, כלומר גם בזמן תכניות החופשה.

גם במקרה שהילד נשלח ללמוד במוסד חינוכי מחוץ למקום מגוריו, האחריות היא על הרשות המקומית שבה הוא מתגורר.

המלווה מועסק על ידי הרשות המקומית, למעט במקרה בו המלווה הוא מתנדב שאושר לכך על ידי ארגון ציבורי. בכל מקרה האחריות על ביצוע הליווי הינה הרשות המקומית.

• **האם ישנה זכאות להסעות בשילוב חלקי?**

על פי סעיף 1(ג) לתקנות הסעה בטיחותית לילדים נכים, הזכות להסעה כוללת גם את הזכות להסעה ללימודים נוספים המהווים חלק בלתי נפרד מתכנית הלימודים. לכן, כאשר תלמיד לומד במוסד לחינוך מיוחד, ונקבעת לו תוכנית לימוד אישית (תל"א) הכוללת שילוב חלקי במוסד חינוכי אחר, הוא זכאי להסעה לאותו מוסד חינוכי.

ראוי לציין, כי לרוב שילוב חלקי מתקיים כאשר המוסד החינוכי בו התלמיד משתלב הוא מרחק הליכה ממסגרת האם. מניסיונו, מעטים המקרים, בהם רשות מקומית בפועל מממנת הסעה למוסד חינוכי אחר הרחוק ממוסד האם, ע"מ לקיים שילוב חלקי.

• **האם ילד במסגרת חינוך חוץ ביתית זכאי להסעה?**

סעיף 2.3(ו) לחזור המנכ"ל בנושא עוסק בתלמידים הנמצאים במסגרות חוץ ביתיות, ובין היתר בהוסטלים. בהתאם לחוזר המנכ"ל ההוסטל נחשב מקום המגורים של התלמיד ולפיכך חובת ההסעה חלה על הרשות בה נמצא ההוסטל. במקרה שמדובר בתלמיד של החינוך המיוחד, משרד החינוך אחראי למימון של 100% מעלות ההסעה המאושרת.

• **מהם תנאי ההסעה הבטיחותית:**

- ההסעות צריכות לתאום את מערכת השעות הרשמית של המוסד החינוכי. שעת פתיחת הלימודים הרשמית היא 08.00. שעת סיום הלימודים היא לפחות 14.30 בימים א'-ה', וביום ו' עד 11.50 לפחות. כיתות לילדים עם אוטיזם מסיימות ב-16.45 לפחות בימים א'-ה', וביום ו' ב-12.45 לפחות.
- הזכות להסעות חלה גם בימי הפעילות שאושרו לבית הספר בפגרת הקיץ, ובחופשות החגים. כמו כן, כוללת הזכות להסעות גם את הזכות להסעה ללימודים נוספים המהווים חלק בלתי נפרד מתכנית הלימודים.
- בנוגע לאיסוף, בכל מקרה תאושר הסעת איסוף אחת בלבד. אם מספר התלמידים גדול אפשר לפצל את האיסופים. לא יאושרו יותר משני פיזורים מבית ספר אחד לחינוך המיוחד.
- על משך ההסעה להיות זמן סביר.
- בדרך כלל אין זכאות להסעה ממועדונית או מצהרון, גם כשהוא מתקיים בבית הספר, משום שתוכנית זו הינה מטעם הרווחה ואינה כלולה בשעות הלימוד שהקצה משרד החינוך למסגרת. כמו כן משרד החינוך אינו מממן ההסעות של תלמידים נכים ותלמידי החינוך המיוחד לטיפולים רפואיים, פרא-רפואיים, שיקומיים וכיו"ב.
- במידה וכל ההורים משאירים את הילדים בבית הספר לפעילות נוספת לאחר סיום הלימודים, ניתן לבקש שההסעות יגיעו בתום הפעילות, אך אין בכך כדי לחייב את האחראי על ההסעות.
- על הרשות המקומית האחריות לדאוג לבטיחות הרכב, ולהיותו מתאים להסעת ילדים ופעוטות עם מוגבלויות, בהתאם לתקנות שר התחבורה בעניין. הדבר כולל אף התאמות מיוחדות ברכב כגון מתקן להרמת כיסא גלגלים, אמצעים לריתום הנוסעים ולהצמדת כיסאות הגלגלים לרצפת הרכב, ציוד עזרה ראשונה וכו', כמפורט בתקנות. כדאי לוודא בתחילת שנת הלימודים, כי לרכב ההסעות ישנה תעודת המאשרת כי הוא כשיר להסעת פעוטות וילדים עם מוגבלויות, כנדרש בתקנות.
- חשוב! כאשר מדובר בפעוט עם מוגבלות הזקוק למושב בטיחותי, על ההורה או על מי שאחראי עליו, מוטלת האחריות לספק אותו.

• מהו נוהל הפנייה במקרים של בעיות בהסעות תלמידים למסגרות החינוך המיוחד?

1. פניה ראשונה, אל מנהל מחלקת החינוך בעירייה/ מנהל מחלקת הסעות (אם קיים).
2. פנייה שנייה, אל מנהל אגף ההסעות במחוז הרלוונטי (רשימת בעלי תפקידים בהמשך הדף)
3. פנייה שלישית, אל מר שמעון אבני, מנהל אגף הצטיידות והסעות במשרד החינוך.

מחוז מרכז:

יוכי גמליאל נגר – מנהלת גף תקן, הסעות, הצטיידות והקצאות
טלפון: 03-6896522 פקס: 03-6896764

מחוז דרום:

ליהי סלומון – מרכזת אגף הסעות הקצאות והצטיידות
טלפון: 08-6263034 פקס: 08-6263040

מחוז תל אביב:

יפעת שוחט – מנהלת מחלקת הסעות הצטיידות והקצבות
טלפון: 03-6896-373/8 : yifatsh@education.gov.il

מחוז חיפה:

שלומית כהן – מנהלת גף הסעות והקצאות
טלפון: 04-8632496 פקס: 04-8632497 : shlomitco@EDUCATION.GOV.IL

מחוז צפון:

טומסיס אטה – מנהלת גף הסעות
טלפון: 04-6500120 פקס: 04-6500281 סלולרי: 050-6282518 : etato@education.gov.il

מחוז ירושלים:

רות כהן - מנהלת גף הסעות הצטיידות ותקן
טלפון: 02-5601597 פקס: 02-5601596 : ruthco@education.gov.il

חקיקה ותוזרי מנכ"ל

חוק הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות
תקנות הסעה בטיחותית לילדים נכים (כללים ומבחנים לזכאות להסעה ולליווי)
חוזר מנכ"ל בנושא הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים